

Sorg og »Såret Vilddyr«

Af Preben Medom Hansen, KK44 – Folkekirkens skoletjeneste i Silkeborg kommune

Samtale med formidlingschef Sidse Tronhjem Lauritsen fra Museum Jorn om, hvordan kunst kan åbne for gode samtaler om svære emner. Og om et Såret Vilddyr.

Dialogen er udgangspunktet

I: Har du en særlig tilgang, når du har børn og unge på omvisning?

S: »For mig er den anerkendende dialog altid udgangspunktet – dvs. at alle udsagn indgår i samtalen og har værdi. Når man så har haft den åbne snak om værket – om hvad børnene ser, oplever og tolker – så prøver vi til sidst at samle alle input til vores fortælling om værket. Vi

samlere trådene. Sådan at alle har en følelse af, at det de har budt ind med, er med i fortællingen. Måske kan nogen fra gruppen give et bud på den samlende fortælling, og ellers så er det min rolle at gøre det.

»Det vigtige er, hvad vi kan få ud af værket – her i dag og i fællesskab.«

Kunsten og »de svære emner«

Ideelt set, så kan man nogle gange i den afsluttende fortælling koble til elevernes egen verden, og det de nu er optagede af eller arbejder med. Hvis nu fx en 8. klasse arbejder med noget med klassefællesskab – måske noget de synes er svært – så kan der tit opstå en fri dialog. Det kan være lettere at tale om de udfordrende emner, når kunsten ligesom bliver et talerør – det vi kan tale ud fra.«

I: *Kunsten bliver det fælles tredje, som gør det lettere at nærme sig det svære?*

S: »Netop. Og det kan have en fin effekt, at man sådan kan opleve museet og et kunstværk i et fællesskab. Flere lærere har givet udtryk for, at kunstsamtalerne åbner op for gode samtaler, og at det gør noget godt for klassefællesskabet. Kunsten kan være med til at skabe et godt rum for dialog. Men det kræver også, at man kan skabe den trygge stemning, hvor alle har lyst til at byde ind. Jeg starter altid med at understrege, at alle tanker og input er velkomne, for vi skal i gang med en fælles undersøgelse af værket. Det var netop en pointe for Asger Jorn, at kunst er noget, der opstår i mødet mellem et værk og en betragter. Det kan godt være, at kunstneren havde en bestemt følelse, tanke eller tolkning, da han lavede værket. Men det er sådan set lige meget – og det er i hvert fald ikke et facit. Det vigtige er, hvad vi kan få ud af værket – her i dag og i fællesskab.

Sorg og »Såret Vilddyr«

Der er så mange emner, som vi kan tage op i museumsrummet. Emner som også gør sig gældende i fx de kristne fortællinger. Som det med »at være menneske« og alt det etiske. Det kan give nogle virkelig meningsfulde snakke. Det kan også være, at gæsterne har et ønske til mig på forhånd: »Vi kunne godt tænke os, at det handler om tabuer« for eksempel – eller om »sorg«, som en 8. klasse ønskede som tema for nyligt. Det, syntes jeg, umiddelbart var svært, men det blev jo så fint og så smukt. Det var et tema, de også havde haft i danskundervisningen.«

I: *Hvilke værker valgte du at arbejde med til det tema?*

S: »Der valgte jeg nogle af de værker, som Jorn malede i en periode, hvor han havde det svært – bl.a. maleriet »Såret Vilddyr«.

»I det værk er farvevalget mørkt, og der er en grundstemning, som eleverne lynhurtigt kan afkode. Først får de et minuts tid, hvor de selv og uden at tale sammen, skal opleve værket. Sådan at alle lige får tid til at sanse og tænke selv, for der er altid nogen, som er meget hurtige med fingeren i vejret, men mange har brug for mere

tid. Derefter »læste« vi sammen »Såret Vilddyr« åbent og i dialog og kom helt naturligt omkring mange af de væsentlige ting.

I: *Hvordan kommer man videre fra beskrivelsen af værket til at snakke om, hvilke temaer og følelser der kan ligge bag?*

Jeg kan fx sige »prøv at forstille jer, hvordan Asger Jorn har haft det, da han malede billedet«. En siger måske: »Han har virket ret hidsig med penslen«.

»Han er presset,« er der også tit nogen, der siger.

Så kan jeg spørge, »hvordan kan man egentlig være presset med sit liv?« – det er der mange bud på.

Se videopræsentation af værket »Såret Vilddyr«
<https://www.youtube.com/watch?v=hvlzcBPazW8>

At finde sin livsvej

Noget, vi tit fortæller om Jorn, er, at han var god til at se muligheder, når tingene ikke lige gik efter planen. Da han var 22, vidste han, at han ville være kunstner og lagde en detaljeret plan om at rejse til Frankrig og møde de og de kunstnere. Og så kan jeg finde på at spørge eleverne: »Hvordan er det lige, det tit går, når man har lagt en plan, der er helt snorlige?« »Det går bare aldrig!« siger de så.

De kan spejle sig i Jorns forsøg på at finde sin livsvej, fordi det er en rejse, som de selv lige om lidt skal i gang med?

Præcis. Og der kan de spejle sig i Jorn – også fordi han var god til så alligevel at finde sin vej, når tingene overhovedet ikke gik efter planen.«

Se interview med Sidse om, hvordan Jorns hovedværk »Stalingrad« kan præsenteres for børn.
<https://vimeo.com/752037858/add7cee901>

En anden måde at få inspiration fra Asger Jorn på, er at lade børn skabe kunst på Jorn-manér – med vildskab, nysgerrighed og legesyge.

Bogen 100 Jorn eksperimenter vi kan lave derhjemme ved køkkenbordet, er en guldgrube af

kreative ideer, der også kan bruges til fx mini-konfirmander. Alle eksperimenterne findes også på hjemmesiden <https://100xjorn.dk/>

Nogle af ideerne er blevet til små videoer med Jacinta fra DRs Ramasjang.

Prøv fx at lave tegne skabelsens mylder med »krusedullekunst«

Eller lav nogle vilde og ikke-nuttede engle med metoden »Fantasidyr i skjul«